

**Onderwerp**                      **Gratis Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)****Informatie**

|                              |                   |                                                                          |
|------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| <b>Datum</b>                 | 19 januari 2017   | Overleg gepleegd met:                                                    |
| <b>Behandelaar</b>           | Gerard Epping     | <input checked="" type="checkbox"/> Financieel adviseur AZ: Henk Heijnen |
| <b>Zaaknummer</b>            | 774324            | <input type="checkbox"/> Personeelsconsulent AZ:                         |
| <b>Portefeuillehouder</b>    | Burgemeester Baas | <input type="checkbox"/> Medewerker bestuur en juridische zaken:         |
| <b>Besluitvormend orgaan</b> | Gemeenteraad      | <input type="checkbox"/> Communicatieadviseur:                           |
|                              |                   | <input checked="" type="checkbox"/> Afdeling: Samenlevingszaken          |
|                              |                   | <input checked="" type="checkbox"/> Naam medewerker: Dylp Dijkema        |
|                              |                   | <input type="checkbox"/> Inspraak/adviesorgaan:                          |

**Aanleiding/voorgeschiedenis**

Wanneer inwoners een functie gaan vervullen als werknemer of vrijwilliger kan er een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) gevraagd worden waaruit blijkt dat gedrag in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving.

Aanvragen van een VOG verloopt via de gemeente. Hieraan zijn leges verbonden, waarvan het merendeel wordt afgedragen als rijksleges. Vanuit een maatschappelijke doel kan de gemeente besluiten om een VOG gratis te verstrekken of tegemoet te komen in de kosten. De afdracht van rijksleges blijft in dit geval verplicht.

Momenteel beschikt de gemeente over een regeling voor een gratis VOG voor vrijwilligers. Deze regeling wordt hierna toegelicht. In 2016 is enkele malen vanuit verschillende invalshoeken het verzoek gekomen om de regeling nog eens opnieuw tegen het licht te houden met als inzet om de tegemoetkoming of gratis verstrekking te verruimen.

Dit voorstel gaat in op deze verzoeken, de bestaande regeling, de landelijke regeling en geeft daarnaast kentallen omtrent de verstrekking van VOG's in de afgelopen jaren en informatie over de potentiële doelgroepen voor een verruimde regeling.

**Toezegging**

In de raadscommissie Algemeen Bestuur van 13 oktober 2016 heeft de burgemeester toegezegd dat het college met de raadscommissie in gesprek gaat over de mogelijkheden voor de verstrekking van een gratis VOG aan vrijwilligers. In een eerder stadium is ook geopperd om te onderzoeken of het verlenen van vrijstelling van betaling, dan wel in een tegemoetkoming in de kosten aan scholieren bekeken kan worden. Hierop is de afspraak gemaakt dat ter voorbereiding op die bespreking de gegevens over de kosten en aantallen aangevraagde VOG's beschikbaar zullen zijn. Dit voorstel voorziet hierin.

## **Motie**

In de raadsvergadering van 3 november jl. waarin de begroting is behandeld, is er een motie aan de orde geweest waarin gevraagd werd aan het college om te komen met een voorstel waarin geregeld wordt dat **alle** vrijwilligers in Midden-Drenthe een gratis VOG kunnen aanvragen. Het college heeft hierop de toezegging van 13 oktober 2016 herhaald. In afwachting hiervan is de motie op 3 november ingetrokken.

## **Huidige regeling**

Wanneer inwoners aan de slag gaan als vrijwilliger kan er een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) gevraagd worden. Het werken met een VOG draagt in dit geval bij aan het beschermen van kwetsbare groepen mensen in de samenleving en helpt voorkomen dat zij in aanraking komen met (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. Door een VOG gratis te verstrekken aan vrijwilligers worden vrijwilligersorganisaties gestimuleerd deze beschermende maatregel toe te passen.

Vanuit die optiek heeft het college in 2012 besloten om de VOG gratis beschikbaar te stellen voor inwoners wanneer deze vrijwilligerswerk in bepaalde functies met jeugd tot 16 jaar. Deze bepaalde functies zijn toen benoemd: begeleiders/coaches, leiding, (hulp)trainers, stagiair(e)s, fysiotherapeuten, masseurs, vertrouwenspersonen en wedstrijdfunctionarissen. Hierbij is er in 2012 aansluiting gezocht bij het landelijke project: "in veilige handen". Hiermee liepen we als gemeente in 2012 voorop als het gaat om het gratis beschikbaar stellen van een VOG voor vrijwilligers.

Vandaag de dag wordt er op basis van deze regeling gemiddeld 15-20 keer per jaar gratis een VOG verstrekt. Met ca. 1000 VOG-aanvragen op jaarbasis is dit een beperkt deel van het totale aantal aanvragen.

## **Landelijke regeling**

Sinds 2015 bestaat er ook landelijk een regeling voor het gratis verstrekken van een VOG voor vrijwilligers die werken met minderjarigen en/of mensen met een verstandelijke beperking. Deze gratis VOG kan landelijk, zonder tussenkomst van de gemeente, worden aangevraagd voor vrijwilligers die werken met deze doelgroepen. Deze regeling houdt in dat er tot 2020 jaarlijks 100.000 gratis VOG's verstrekt worden aan vrijwilligers in deze doelgroep.

Om in aanmerking te kunnen komen voor een gratis VOG volgens deze regeling moet er door verenigingen/stichtingen naast de doelgroep-eis voldaan worden aan de volgende voorwaarden:

1. De organisatie staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.
2. De organisatie bestaat voor minimaal 70 procent uit vrijwilligers en is een echte vrijwilligersorganisatie (heeft geen winstoogmerk en is niet actief op een concurrerende markt). Onder meer uitgezonderd van de Regeling Gratis VOG zijn: welzijnsorganisaties, scholen, BSO, TSO en peuterspeelzalen en organisaties met een winstoogmerk.
3. De voor de organisatie werkzame vrijwilligers zijn niet reeds op grond van andere wet- of regelgeving gehouden om een VOG aan te vragen;
4. De organisatie kan aantonen dat er preventief beleid is om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Dit kan variëren van het hebben van vertrouwens(contact)personen tot een goed aannamebeleid voor vrijwilligers. U moet óf een link kunnen plaatsen naar informatie op uw website óf een document uploaden óf uw beleid kunnen omschrijven.

Aangenomen dat vrijwilligersorganisaties kunnen voldoen aan deze voorwaarden stellen we vast dat de landelijke regeling in de praktijk iets ruimer is dan de regeling zoals die op dit moment bij Midden-Drenthe wordt toegepast. De regeling is in die zin ruimer dat ook vrijwilligers die werken met een verstandelijke beperking gratis een VOG aan kunnen vragen. Deze groep valt nu nog buiten de

regeling die Midden-Drenthe hanteert.

## **Kentallen**

### Aantallen

Onderstaand de aantallen met betrekking tot het verstrekken van een VOG in de afgelopen jaren en het gebruik van de bestaande lokale regeling.

| <b>Jaar</b> | <b>Totaal aantal VOG per jaar</b> | <b>Gebruik van regeling gratis VOG Midden-Drenthe</b> |
|-------------|-----------------------------------|-------------------------------------------------------|
| 2016        | 908                               | 11                                                    |
| 2015        | 768                               | 14                                                    |
| 2014        | 844                               | 138*                                                  |
| 2013        | 951                               | 89                                                    |
| 2012        | 813                               | 3                                                     |
| 2011        | 879                               | Regeling nog niet van toepassing                      |

\* In 2013 en 2014 zijn er 2 verenigingen geweest die veel gebruik hebben gemaakt van de gratis VOG. Vandaar de grote aantallen gratis verstrekkingen.

### Leges

Het huidige tarief voor leges bedraagt sinds 1 januari 2016 € 41,35. Daarvoor was het tarief € 30,05. Deze prijsstijging is doorgevoerd om daarmee de landelijke regeling voor gratis VOG's te financieren. Van deze leges gaat € 7,50 in de gemeentekas en de rest is voor het Rijk.

### Aantallen vrijwilligers

Om een inschatting te kunnen maken wat het gevolg is van het gratis verstrekken van de VOG aan alle vrijwilligers van Midden-Drenthe is de volgende inschatting gemaakt, in de wetenschap dat dit een globale raming betreft:

Iets minder dan de helft van de Nederlanders van 15 jaar of ouder heeft zich vorig jaar ten minste één keer ingezet als vrijwilliger. Dat is bijna net zoveel als in 2012. De meeste vrijwilligers zijn actief voor sportverenigingen of scholen (Bron CBS 10 maart 2015).

Uitgaande van ongeveer 28.000 inwoners van 15 jaar en ouder zal dus 14.000 inwoners vrijwilliger kunnen zijn, wanneer alle vrijwilligers een gratis VOG aanvragen is hier een bedrag mee gemoeid van ± € 460.000,-.

### Aantallen scholieren/stagiaires

10% van het aantal VOG's zijn aanvragen door scholieren/stagiaires. De VOG wordt in veel gevallen vergoed door de werkgever waar een scholier/stagiair aan de slag gaat. Het is niet mogelijk welk deel van de scholier/stagiair de VOG vergoed krijgt en wie niet.

# Voorstel

## Toelichting voorstel

### Doelgroepen

Op basis van deze informatie blijft de vraag voor welke doelgroep de mogelijkheid wordt geboden voor een gratis VOG. Voorstel is om dit te bezien vanuit het beoogde initiële doel achter het gratis verstrekken van een VOG. Namelijk het beschermen van kwetsbare groepen in de samenleving. Gebaseerd hierop wordt voorgesteld om het gratis beschikbaar stellen van een VOG te beperken tot de vrijwilligers die werken met de kwetsbare groepen en in het verlengde hiervan aan te sluiten bij de landelijke regeling.

### Gebruik maken van landelijke regeling

Met de landelijke regeling bestaat de mogelijkheid voor vrijwilligers die werken met kwetsbare doelgroepen om een gratis VOG aan te vragen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het oorspronkelijk doel van de regeling vanuit Midden-Drenthe om kwetsbare doelgroepen te beschermen. Dit maakt dat een specifieke regeling vanuit Midden-Drenthe niet langer noodzakelijk is. Voorstel is dan ook om de lokale regeling van Midden-Drenthe af te schaffen en in te zetten op het gebruik van de landelijke regeling.

### Voorlichting en ondersteuning

Om het gebruik van de landelijke regeling te stimuleren wordt voorgesteld om verenigingen en stichtingen actief te informeren over het bestaan van deze regeling en te ondersteunen als het gaat om het gebruik ervan. Dit gebeurt allereerst natuurlijk door via de gemeentelijke website en bij mondeling informatieverstrekking te wijzen op deze landelijke regeling.

Voorstel is om daarnaast een voorlichting te organiseren voor verenigingen. Inzet is hierover te combineren met het jaarlijkse 'verenigingsoverleg' dat plaats zal vinden in het eerste kwartaal van 2017. Gedachte is om daarbij een 'ambassadeur' te betrekken van een vereniging die al gebruik maakt van de landelijke regeling. Er zijn namelijk op dit moment al verenigingen binnen de gemeente die gebruik maken van deze regeling.

Daarnaast is er inmiddels contact gelegd met het servicepunt voor vrijwilligers in Midden-Drenthe. Zij zijn bekend met de landelijke regeling en begrijpen de voorgestelde keuze om te verwijzen naar de landelijke regeling en de lokale regeling af te schaffen.

## Alternatieven

### Handhaven lokale regeling

Alternatief zou zijn de Midden-Drentse regeling te handhaven naast de landelijke regeling. Dit zou voor onduidelijkheden zorgen en wordt daarom afgeraden. De landelijke regeling heeft voordelen in afwerking van de aanvraag zonder betaling en administratieve afdrachten van rijksleges. Deze regeling sluit ook goed aan bij de behoefte voor verenigingen en stichtingen die werken met vrijwilligers. Mocht blijken dat het aantal beschikbare gratis VOG's vanuit de landelijke regeling niet toereikend is en een uitbreiding van de regeling uitblijft spreken we de intentie uit de lokale regeling opnieuw in te stellen als aanvullende lokale regeling.

### VOG voor alle vrijwilligers

In de motie van 3 november jl. werd voorgesteld om een gratis VOG te verstrekken aan alle vrijwilligers. Een aanvullende regeling vanuit Midden-Drenthe zou hier invulling aan kunnen geven. Echter, omdat het gratis beschikbaar stellen van een VOG aan vrijwilligers die niet werken met een

kwetsbare doelgroep niet direct bijdraagt aan het doel om deze kwetsbare doelgroepen te beschermen wordt dit niet voorgesteld. In die zin wijkt dit voorstel dus af van de motie welke op 3 november is ingetrokken.

#### **Risico's**

Niet van toepassing

#### **Financiële gevolgen**

Voor de landelijke regeling worden er geen kosten gemaakt door Midden-Drenthe voor het aanvragen van een gratis VOG.

Het afschaffen van de bestaande lokale regeling heeft tot gevolg dat kosten voor rijksleges die de gemeente afdraagt wanneer er een gratis VOG wordt verstrekt komen te vervallen. Gelet op het beperkte aantal verklaringen dat momenteel jaarlijks gratis wordt verstrekt zal dit niet direct leiden tot een aanpassing in de begroting.

Omdat niet gekozen wordt voor een verruiming van de regeling voor andere doelgroepen zijn er geen financiële gevolgen. Daarbij de opmerking dat er bij uitbreiding van de regeling een kostenpost ontstaat waarvoor dekking momenteel ontbreekt. Dit is meegenomen in de overweging om de regeling niet uit te breiden.

#### **Personele gevolgen**

Niet van toepassing

#### **Duurzaamheid**

Niet van toepassing

#### **Publicatieniveau**

Openbaar

#### **Overig**

Niet van toepassing

#### **Vervolgprocedure/communicatie**

Na vaststelling door de raad zal aandacht worden gegeven aan communicatie. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf over voorlichting en ondersteuning bij het voorstel.

Het opheffen van de lokale regeling uit 2012 betekent dat Artikel 4 Vrijstellingen van de Legesverordening 2010 onderdeel 'c' komt hiermee te vervallen.

*(Een verklaring omtrent het gedrag bedoeld in hoofdstuk 7, onderdeel 1.7.1.1 van de tarieventabel afgegeven niet in het bijzonder belang van de aanvrager, uitsluitend ten behoeve van vrijwilligerswerk.)*

## **Bijlagen**

Geen